

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
NAVOIY DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
INGLIZ TILI VA ADABIYOTI KAFEDRASI

“Tasdiqlayman”
Navoiy davlat pedagogika
instituti rektori:
prof. B.B. Sobirov

“ KI ” 2022 y.

10.00.06 - QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIK, CHOG'ISHITIRMA
TILSHUNOSLIK VA TARJIMASHUNOSLIK IXTISOSLIGI BO'YICHA
TAYANCH DOKTORANTURAGA “MUTAXASSISLIK” FANIDAN
QABUL IMTITHONI
DASTURI

Navoiy – 2022

Dastur Navoiy davlat pedagogika instituti rus tili va adabiyoti kafedrasi yig'ilishida muhokama qilingan va tasdiqlashga tavsiya etilgan. (2022 yil 28-sentyabrda 2 - sonli bayonnoma).

Dastur Navoiy davlat pedagogika instituti ingliz tili va adabiyoti kafedrasi yig'ilishida muhokama qilingan va tasdiqlashga tavsiya etilgan. (2022 yil 29-sentyabrda 2 - sonli bayonnoma).

Tuzuvchilar:

To'xtayeva, Q.D. – f.f.n., ingliz tili va adabiyoti kafedrasi dotsenti
Qayumova M.S. – f.f.n., ingliz tili va adabiyoti kafedrasi dotsenti
Jumayeva F.R. – f.f.n., rus tili va adabiyoti kafedrasi dotsenti
Ro'ziyeva Z.M. – PhD, rus tili va adabiyoti kafedrasi katta o'qituvchisi

Taqrizchilar:

Yusubova R.N. – f.f.n., NavDPI, o'zbek tili kafedrasi mudiri
Siddiqova I. A. – f.f.d., professor (O'ZMU)

Dastur Navoiy davlat pedagogika instituti Kengashida ko'rib chiqilgan va tasdiqlangan (2022 yil "31" 10 daqi 3 - sonli bayonnoma).

KIRISH

O'zbekiston Respublikasining 2020 yil 23-sentyabrda 637-sonli Ta'lim to'g'risidagi Qonunning 1-bob 12- moddasida ta'kidlanishicha: "Oliy ta'limdan keyingi ta'lim doktrinalik dissertatsiyasini tayyorlash va himoya qilish maqsadida mutaxassislikni chuqur o'rganishni va ilmiy izlanishlar olib borishni nazarda tutadigan tayanch doktrantura, doktorantura va mustaqil izlanuvchanlik asosida ilmiy darajaga ega ilmiy va ilmiy-pedagogik kadrlar tayyorlashni ta'minlaydi."

Darhaqiqat, 10.00.06 - qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishitirma tilshunoslik va tarjima shunoslik ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga talabgorlar uchun kirish imtihoni o'tkazish tartibi va mezonlarini ishlab chiqishda ham Qonunda belgilanganidek "... chuqur o'rganishni va ilmiy izlanishlar olib borishni..." o'zining asosiy maqsadi qilib belgilaydigan talabgorlarni tanlash eng muhim vazifa bo'lmog' ilozim. Aqlan yetuk, salohiyatli va yuqori malakaga ega bo'lgan ilmiy-pedagogik kadrlarni tayyorlashga alohida e'tibor qaratilmog'i zarur.

O'zbekistondayangi uyg' onish - Uchinchi Rennessans davriga poydevor yaratilayotgan davr talabig'javob beradigan mutaxassis-kadrlarni tayyorlash jarayoni an'anaviy ilmiy merosni o'rganish, ilm-fan yutuqlari, texnologik taraqqiyot asoslarini chuqur o'zlashtirish, ilmiy tadqiqotlarning ijtimoiy, iqtisodiy qiymatini belgilash, nazariya va amaliyotning erishishni ta'minlashni talab qiladi.

Dasturning maqsadi – tayanch doktoranturada o'qishga talabgorlarning ilmiy va ilmiy-pedagogik faoliyat olib borishga layoqatini aniqlash bo'yicha o'tkaziladigan imtihon mazmunini bilan tanishtirishdan iborat.

Dasturning vazifasi – tayanch doktoranturada o'qishga talabgorlarning o'z mutaxassisligi sohasida ilmiy va ilmiy-pedagogik faoliyat olib borish bo'yicha amaliy ko'nikma va malakalarini aniqlashga qaratilgan.

Mazkur imtihon dasturi talabgorlarning quyidagi yo'nalishlar bo'yicha bilim, ko'nikma va malakalarini aniqlashga qaratilgan savollarni o'z ichiga oladi:

- Qiyosiy adabiyotshunoslik;
- Chog'ishitirma tilshunoslik;
- Tarjima shunoslik.

10.00.06 - Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishitirma tilshunoslik va tarjima shunoslik ixtisosligi bo'yicha tayanch doktoranturaga mutaxassislik imtihonini topshiruvchi talabgorlarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar:

Ixtisoslik fanidan imtihon topshiruvchi talabgorlarning bilim, ko'nikma va malakalariga qo'yidagi talablar qo'yiladi:

Talabgorlar:

Chog'ishitirma tilshunoslik:

- Chog'ishirma tilshunoslik fanining fanlararo o'zaro aloqasi va xususiyati, chog'ishirma tilshunoslik fanida ishlatilayotgan terminologik apparat (metatili tushunchasi, til universalialari, qiyoslash turlari va h.k.) haqida tasavvurga ega bo'lishi;

- Chog'ishirma tilshunoslikning fundamental masalalari bo'yicha nazariy bilim asoslarini egallashi, chog'ishirma tilshunoslik fanining ilmiy apparati, qiyosiy tilshunoslik fanining dolzarb masalalari, tilshunoslikda zamonaviy yo'nalishlarning namoyon bo'lishi va ularning talqini, qiyosiy tilshunoslikda qo'llaniladigan zamonaviy metodlar va metodologiya turli yo'nalish maktablarda qiyosiy-tipologik muammolarning talqin qilinishi haqida ko'nikmalariga ega bo'lishi;

qiyosiy tilshunoslik sohasida ilmiy izlanish olib borish; fanga oid bajarilgan ilmiy-tadqiqot ishlari bilan tanishib o'quv, ilmiy va kasbiy jarayonlarda ularning natijalaridan foydalanish, qiyosiy tilshunoslik fanining metodologiyasini qo'llay olish, lingvistik adabiyotlardan samarali foydalana bilish malakalariga ega bo'lishi kerak.

Qiyosiy adabiyotshunoslik:

- qiyosiy adabiyotshunoslik fani tarixi va nazariy asoslari;
- qiyosiy-tarixiy uslub;
- o'rta asrlarda G'arb va Sharq adabiyotida adabiy yo'nalishlarining paydo bo'lish tarixi va rivojlanishi;

- adabiyot shakllanishida xalq og'zaki ijodining o'rni;
- xalq og'zaki ijodining omnaviy janrlari;
- G'arb va Sharq adabiyoti bir-biriga ta'siri;
- milliy adabiyotning jahon adabiyoti bilan o'zaro bog'liqligi;
- G'arb va Sharq adabiyoti rivojlanish bosqichlari va o'zaro ta'siri;
- turli davrlarga mansub G'arb va Sharq adabiyoti namoyandalariing hayoti va ijodini;

- qiyosiy-chog'ishirma tahlilni qo'llashni;
- adabiy janr tushunchasini;
- badiiy adabiyotning rivojlanish qonuniyatlarini;
- adabiy oqimlar va yo'nalishlarni;
- badiiy ijodda ma'no va shaklni;
- adabiyotlararo o'zaro ta'sirni bilishi kerak.

Bulardan tashqari,

- badiiy asar adabiy tahlilini;
- turli milliy adabiyotlarda muallif g'oyasi va asarning asosiy mavzusini tushunish va qiyoslash;
- xarakter, kompozitsiya va syujetni tahlil qila olish;
- badiiy tasvirning estetik ahamiyatini aniqlash;
- qiyosiy-tarixiy uslubni badiiy tahlilda qo'llash;
- badiiy adabiyot tilining o'ziga xosligi aniqlash malakalariga ega bo'lishi kerak.

Tarjima shunoslik:

-qadimiy tarjima maktablari va ularning fan, madaniyatga qo'shgan hissalari to'g'risidagi ma'lumotlar;

-tarjimaning leksik, grammatik va stilistik jihatlari qo'ldan o'tkazilgan; informativ axborotlarni tarjima qilish usullari haqidatasa'vur va bilimga ega bo'lishi;

-asl nusxa va tarjima matnini lingvistik tahlil qilish usullari;

-tarjimada qo'llaniladigan asosiy metodlar;

-tarjimada leksik, grammatik va stilistik transformatsiyasullardan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

-tarjima jarayonida lug'at bilan ishlash, mavzuga oid turlimanzabardan foydalanish;

-ma'ruzalar davomida olingan nazariy bilimlarni amaliy tarjima jarayonida qo'llay olish;

-tarjima jarayonida asl matnning shakli, mazmuni va g'oyasini saqlash, -badiiy, siyosiy-iqtisodiy, ijtimoiy-huquqiy, ilmiy-ommabop varasmiy xarakterdagi matnlarni chet tildan ona tilga va ona tildan chettilga tarjima qilish malakasiga ega bo'lishi kerak.

"10.00.06 - Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishirma tilshunoslik va tarjima shunoslik" ixtisosligi bo'yicha tuzilgan tayanch doktorantura kirish imtihonidasturi qiyosiy adabiyotshunoslik, qiyosiy-tarixiy tilshunoslik, lingvistik tipologiya, chog'ishirma (kontrastiv) tilshunoslik va tarjima shunoslik masalalarini qamrab oladi. Dastur tayanch doktoranturaga talabgorning yuqori bilim va malakaga ega mutaxassis bolishi uchun zarur hamda muhim manbalar asosida tuzildi.

Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishirma tilshunoslik va tarjima shunoslik masalalari yuzasidan olib borilgan ilmiy izlanishlarning salmog'i yetarli darajada va bugungi kungacha ushbu sohalar da mavjud bo'lgan muammolarga doir tadqiqot ishlari davom etmoqda. Global shahar jarayonidagi barcha sohalar ning tez sur'atlaridagi taraqqiyot darajasi barcha sohalar kabi qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishirma tilshunoslik va tarjima shunoslikning ham oldiga o'z yechimini kutayotgan dolzarb vazifalarni ko'ndalang qilib qo'ydi.

Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishirma tilshunoslik va tarjima shunoslik bo'yicha bilimlar uyg'unligi dasturning asosini tashkil qiladi.

ASOSIY QISM

Qiyosiy tilshunoslik:

1) Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik (Komparativistika);

2) Tipologiya;

3) Chog'ishirma(kontrastiv) tilshunoslik.

Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik

Qiyosiy-tarixiy tilshunoslikning ob'ekti o'zaro qarindoshlik munosabatidagi tillar hisoblanadi.

Qiyosiy-tarixiy tilshunoslikning maqsadi quyidagilardan iborat:
- qarindosh tillar evolyusiyasini sinxron va diaxron kontekstda tasvirlash;
- o'zaro qarindoshlik munosabatidagi til birliklari orasidagi genetik va gipotezmosliklar va qonuniyatlarni (fonetik, leksik-semantik, grammatik) va til birliklarining rivojlanishini aniqlash;
- bobo til va uning rivojlanish bosqichlarini rekonstruksiya qilish;
- tillar geneologik tasnifning umumiy sxemasida tilolalari va makrooilalar tarkibini belgilash.

Qiyosiy tahlilga cheklanmaganidqorda tillar tortiladi:

Qiyosiy-tarixiy tilshunoslikning G'arbiy Yevropa va Rossiyada vujudga kelishi: F. Bopp, R. K. Rask, Ya. Grimm, A. X. Vostokov.

XIX asr o'rtalaridagi qiyosiy-tarixiy tilshunoslik: F. Pott, T. Benfey, G. Kursius, A. Kun va A. Shleyxerlarning talimoti.

Qiyosiy-tarixiy metod — lingvistik metodlarning eng faoli va eng asosiyasi.

Tipologiya

■ Tipologiyaning ob'ekti qarindosh va qarindosh bo'lmagan tillar hisoblanadi. Lingvistik Tipologiyaning maqsadini quyidagilar tashkil etadi:

- tillar o'rtasidagi struktur o'xshashlik va farqlarni tasvirlash hamda ushbu tasvir metodologiyasini ishlab chiqish;
 - til universalialarini ishlab chiqish;
 - tillarni turiga ko'ra tasniflash;
 - tillar klassifikatsiyasini yaratish;
 - qiyoslanayotgan tillarning struktur-tipologik xususiyatlarini aniqlash;
 - tillarning genetik-tipologik xarakteristikasini amalga oshirish.
- Tipologiya tarixi.* Tillarning tipologik tasnifi. Aglyutinativ tillar. Flektiv tillar. Amorfi tillar.

Polisintetik tillar.

Tipologik metodlar: Genetik metod, sof tipologik metod va universalialar metodi. Tipologik metodning qiyosiy-tarixiy metoddan farqi.

Chog'ishtirma tilshunoslik.

Chog'ishtirma tilshunoslikning ob'ekti qarindosh yoki qarindosh emasligi vatipologik xarakteristikasiga qaramay tillarni o'rganish hisoblanadi.

Chog'ishtirmatilshunoslikning maqsadi — ikki yoki undan ortiq tillarni uning barcha qatlamlari (fonologik, morfologik, sintaktik va semantik qatlamlar) dagi izomorfik va allomorfik xususiyatlarni aniqlash uchun chog'ishtirib o'rganishdir. Mahmud Koshg'ariyning "Devonu lug'otit turk" asarida turkiy tillarning chog'ishtirib o'rganilishi.

Chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimaning o'zaro munosabati. Chog'ishtirma tilshunoslik metodlari. Tavsiyiy metod. Statistik tahlil.

Tilshunoslik metodlari.

Deskriptiv Lingvistikaning tahlil metodlari: Distributiv tahlil metodi. Transformatsiya metodi. Struktur Lingvistika metodlari: Komponent tahlil metodi. Bevosita tashkil etuvchilarga ajratish metodi. Paradigma usullari. Oppozitsiya usuli.

IMTIHON SAVOLLARI

1. Dunyo tillarining geneologik tasnifi
2. Qiyosiy-tarixiy tilshunoslikning vazifalari
3. Tipologiyaning maqsad va vazifalari
4. Chog'ishtirma tilshunoslikning nazariy va amaliy vazifalari
6. Qiyosiy-tarixiy tilshunoslik va chog'ishtirma tilshunoslik o'rtasidagi farq
7. Sinxron lingvistika bilan diaxron lingvistikaning farqi
8. Chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimaning o'zaro munosabati
9. Qiyosiy-tarixiy metodning mohiyati.
10. Chog'ishtirish metodlarining xususiyatlari
11. Tipologik metodning o'ziga xosliklari
12. Deskriptiv metodning asosini tashkil qiluvchi tahlil
13. Statistik tahlil metodining o'ziga xosliklari
14. Transformatsiya metodi.
15. Distributiv tahlil metodi.
16. Komponent tahlil metodi
17. Bevosita tashkil etuvchilarga ajratish metodi.
18. Aglyutinativ tillarning o'ziga xos xususiyatlari
19. Flektiv tillarning o'ziga xosliklari
20. Amorfi tillarning o'ziga xosliklari.
21. Polisintetik tillarning o'ziga xosliklari
22. O'rganilayotgan xorijiy til va o'zbek tilida ot kategoriyasining izomorfik va allomorfik xususiyatlari
23. O'rganilayotgan xorijiy til va o'zbek tilida fe'l kategoriyasining tipologik xususiyatlari
24. O'rganilayotgan xorijiy til va o'zbek tilida frazeologizmlarning o'ziga xos xususiyatlari
25. O'zaro yaqin tillar paremiologiyasidagi o'xshash va farqli jihatlari
26. Chog'ishtirma tilshunoslikning nazariy asoslarini yaratishda hissa qo'shgan tilshunoslar haqida ma'lumot bering.
27. Tipologik metodlar va ularning qiyosiy-tarixiy metoddan farqi.
28. O'zaro Osiyoda Chog'ishtirma tilshunoslik bo'yicha yaratilgan dastlabki asarlar.
29. Chog'ishtirma tilshunoslikning ob'ekti
30. Chet tillarni o'qitishda chog'ishtirma tilshunoslikdagi lingvodidaktik vazifalarning ahamiyati
31. Til universalialari terminining mohiyati.
32. O'zbekistonda tarjima tilshunoslik fanining vujudga kelishi va rivojlanishi
33. Tarjima tarixi. O'zbekistonda tarjima tarixining o'rganilishi
34. Tarjima maktablarining yuzaga kelishi

35. Tarjima nazariyasining fan sifatida shakllanishi
36. Tarjimada aslyatdagi milliy o'ziga xosliklarning aks etishi
37. Tarjimaning lisoniy va g'ayrilisoniy muammolari
38. Tarjimada kompensasiya usuli
39. Badiiy tarjimaning asosiy masalalari
40. Ilmiy tarjima murakkabliklari
41. Tarjimada davr uslubini saqlash masalasi
42. Tarjimada milliy va tarixiy koloritni saqlash masalasi
43. Yaqin tillardan tarjima qilish muammolari
44. Milliylik va tarjima. Tarjimada adabiy aloqa masalasi
45. Bivosit tarjimaning kamchiliklari. Bevosita tarjimaning yutuqlari
46. Tarjimaunoslikning tarkibiy qismlari
47. "Milliy kolorit" tushunchasi va uni tarjimada qayta yaratish masalasi
48. Kinofilmlar tarjimasining o'ziga xos xususiyatlari, muammolari
49. Tarjima va interpretasiya. Transformasiya. Transliteratsiya terminlarining tavsifi
50. Frazologizmlar tarjimasidagi muammoli tomonlar- murakkabliklar
51. Tarjima tur va janr xususiyatlari
52. Tarjima nazariyasining obyekt, maqsadi va vazifalari
53. Zullisonaymlik va tarjimaning rivoji
54. Realizmlarning tarjimada berish usullari
55. Mugobisiz leksikaning tarjimada berilishi
56. Tarjimada lakunalarni bartaraf qilish usullari
57. Evgenizm va distemizm hodisalari
58. So'zma-so'z va erkin tarjima muammolari
59. Tarjimada ekvivalentlik va mugobillik masalasi
60. Tarjima tanqidining tarjimachilik taraqqiyotiga ta'siri
61. Sinxron va ketma-ket tarjimaning o'ziga xosliklari
62. Qiyosiy adabiyotshunoslikning ob'ekti
63. Jahon adabiyotini milliy adabiyot bilan qiyoslashdagi asosiy prinsiplar
64. Adabiyotshunoslikda komparativistikaning ahamiyati
65. Adabiy janrlar va ularning qiyosi
66. Qiyosiy adabiyotshunoslikning tayanch tushuncha va terminlari
67. Adabiyotshunoslik va qiyosiy adabiyotshunoslikning umumiy tushuncha va terminlari
68. O'zbek va o'rganilayotgan xorijiy adabiyotda adabiy janrlar orasidagi umumiy va o'xshash tomonlar
69. Qiyosiy adabiyotshunoslikning predmeti va o'rni. Qiyosiy adabiyotshunoslikning tamoyillari
70. Adabiyotshunoslikda qiyosiy-tarixiy metod va uning asoschilari. Qiyosiy va chog'ishtirma adabiyotshunoslik. Qiyosiy adabiyotshunoslik ob'ekti
71. Jahon komparativistikasining taraqqiyot bosqichlari
72. Adabiy aloqa turlari. Kontakt aloqa tipologiyasi. Kontakt aloqa.
73. Tekst, badiiy asar, diskurs, kontekst, intertekst tushunchalari. Tekst struktura sifatida
74. Diskurs tushunchasi. Diskurs va tekst. Intertekstuallilik konsepsiyasi.

10

Konteksttushunchasi

75. Milliy adabiyot, hududiy adabiyot, jahon adabiyoti tushunchalari
76. Milliy adabiyot xalq dunyoqarashining aksi sifatida. Hududiy adabiyotlarga bo'linishning tamoyillari
77. "Jahon adabiyoti" tushunchasining shakllanishi. Jahon adabiyoti milliy adabiyotlarning o'zaro rivojlanishining yig'indisi sifatida
78. Globallashuv sharoitida madaniyatlarining o'zaro rivojlanishi, multikulturalizm (ko'pmillatli madaniyat)
79. Multikulturalizm: keng va tor tushunchalari, terminning shakllanishi va taraqqiyoti
80. Turli-tuman madaniyatlarining to'qnashuvi va o'zaro rivojlanishi (madaniy izolyasiya, assimilyasiya, unifikatsiya (birixillashirish)), "mayin va o'tkir" (myagkiy i jesty) multikulturalizm, apartheid (razdel'noe proyivanie)
81. Sharq mamlakatlari adabiyotida multikulturalizm
82. O'zaro adabiy aloqalar va shakllari
83. Adabiyot tavsiri va o'zlashtirish nazariyasi. Badiiy asarda "o'zga so'z". Adabiyotlararo dialog.
84. "Ikkinchi" adabiyot komparativistika predmeti
85. Uzoq Sharq mamlakatlari adabiyotida umumiylik va xususiylik
86. Yaqin sharq mamlakatlari adabiyotida umumiylik va xususiylik
87. Sharq va G'arb madaniyatlar dialogi
88. T. Benfey, N. Veselovskiyning qiyosiy adabiyotshunoslikka qo'shgan hisssasi
89. M. Jirumunskiy, N. Konradlarning qiyosiy adabiyotshunoslikka qo'shgan hisssasi
90. Makrokomparativistika, mikrokomparativistika, arxivshunoslik, tarjimaunoslik, adabiy aloqalar
91. XX asr qiyosiy adabiyotshunosligida olib borilgan izlanishlar: M. Baxtin, V. R. Aminevalar nazariyalari
92. O'xshash va tipologik xususiyatlarga ko'ra qiyoslash mexanizmi va tamoyillari
93. Intertekstuallilik konsepsiyasi. Kontekst tushunchasi
94. "Sharq madaniyati an'anas" tushunchasi
95. Milliy adabiyotlar, yozuvchilar ijodi, adabiy aloqa va tipologik aloqalar o'rtasidamunosabatlar shakllari
96. Adabiyot tavsiri va o'zlashtirish nazariyasi. Motiv. Syujet. Sayyor syujetlar nazariyasi
97. Sharq va G'arb adabiyotidan tarjimalar, ularda badiiy olamning qayta yaratilishi. (Navoiy va Shekspir asarlari misolida)
98. F. Sulaymonovning Sharq va G'arb adabiyoti haqidagi qarashlari
99. N. Komilovning Sharq va G'arb adabiyoti haqidagi qarashlari.
100. Qiyosiy tarixiy uslub tushunchasini paydo bo'lishi va rivojlanish tarixi.
101. Mifologik maktabning taraqqiyoti va uni qiyosiy - tarixiy uslubga bo'lgan ta'siri (Ya. va V. Grimm, A. Kun, M. Myuller. F. I. Buslaev, A. N. Afans ev, O. F. Miller).
102. Qiyosiy-tarixiy uslubni adabiyotlararo jarayonda rivoji.
103. Aristotel' va Gegel' asarlarida adabiy nazariyalar.
104. O'rta asr va Uyg' onish davri G'arb va Sharq adabiyotining qiyosiy tahliili, taraqqiyot yo'nalishlari.
105. Og'zaki xalq ijodining adabiyotshunoslik rivojidadagi o'rni.

11

106. Milliy taraqqiyot demokratik tendensiyalarining nazariy-adabiy o'yalarga ta'siri.
107. Marifatarvarlik adabiyoti mutafakkirlari – KlodGetvesiya va Logan Vinkelman.
108. Adabiyotshunoslikning tarixiy fan sifatida taraqqiyoti.
109. Adabiy oqimlar va yo'nalishlar. Adabiyot taraqqiyotining ilk bosqichlarida adabiy oqimlar. Sentimentalizm va romantizm adabiy yo'nalishlari xususiyatlari.
110. Realizmining adabiy yo'nalishlari. Adabiyot, modernizm va postmodernizm. Postmodernizm konsepsiyasining shakllanishi. Postmodernizm va "O'zga so'z" muammosi.
111. Tarjimaning umumiy nazariyasi. Tarjimaning xususiy nazariyalari. Tarjimashunoslik fanining ob'ekti, maqsadi va vazifalari.
112. Tarjimaning tishunoslik bilan bog'liq jihatlari.
113. Tarjima turlari. Tarjima birliklari va darajalari.
114. Ma'lumotlar turlari. Terminologik lug'atlar. Muqobil tarjima. Muqobillikning turlari.
115. Tarjimaning leksik-semantik muammolari
116. So'z semantikasi va tarjima. Chet tili va o'zbek tillarida so'z ma'nolari hajmi va shakli o'rtasidagi farqlar.
117. Omonim so'zlar va polisemantik so'zlar tarjimasini. So'z va kontekst.
118. So'z va so'z birlamalari sinonimiyasi. Atoqli otlar, geografik nomlar, tashkilotlar nomlarini tarjima qilish.
119. Terminlar tarjimasini. Qisqartma so'zlar tarjimasidagi muammolar.
120. "Tarjimonning sohta do'stlari" muammosi. Leksik lakunalar.

Kirish imtihonlari natijalarini baholash mezonlari

- Imtihonni baholash uchun maksimal baho - 100 ball etib belgilanadi.
- Jami 4 ta savolga: 100 ball, shundan:
- 1- savolga javob: maksimal -25 ball;
 - 2- savolga javob: maksimal - 25 ball;
 - 3- savolga javob: maksimal - 25 ball;
 - 4- savolga javob: maksimal - 25 ball.
- Har bir savol bo'yicha javoblarni baholash quyidagi mezonlar asosida amalga oshiriladi:
- nazariy va amaliy bog'liqlikda yoritilgan;
 - mazmunni yoritishda mustaqil ilmiy mushohada;
 - nom va ilmiy terminlarni bilish darajasi;
 - ilmiy mushohada yuritish qobiliyati;
 - keltirilgan faktlar hozirgi davrdagi jarayonlar, o'zgarishlar bilan o'zaro aloqadorlikda ochib berilgan, chuqur ilmiy tahlil etilgan hamda xronologik jihatdan to'g'ri yoritilgan;
 - o'z fikrini tizimli mustaqil tahlil qilgan, erkin va mustaqil ifoda eta olgan;
 - fikr aniq va izchil ifodalangan, barcha savollar muhaddo to'liq yoritilgan va bunda tegishli ilmiy adabiyotlarga tayanilgan;

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning asarlarida baxon qilingan tamoyillar va xulosalarga har tomonlama chuqur asoslangan javoblarga a'lo baho beriladi.

Barcha savollarga nisbatan to'liq javob berilgan, fikr izchil ifodalangan, lekin bunda tegishli ilmiy va uslubiy adabiyotlarga kamroq e'tibor berilgan bo'lsa, yaxshi baho beriladi.

Barcha savollarga qisman javob beta olgan va ma'lum darajada ilmiy, o'quv-uslubiy adabiyotlardan foydalangan bo'lsa, *qoniqarli* baho qo'yiladi.

Fikr aniq ifoda etilmagan, yigirma ham savolga qisman bo'ssada to'g'ri javob berilmagan, tegishli ilmiy, o'quv-uslubiy adabiyotlardan muhaddo foydalanilmagan javoblar uchun talabgor *qoniqsiz* baholalanadi.

FOYDALANILGAN ADBABIYOTLAR

1. Ўзбекистон Республикасининг ўРК-637-сонли Тавлим тўғрисидаги Қонуни. - Тошкент, 2020.
2. Мирзиёев Ш.М. Эркин ва фаровон, демократик Ўзбекистон давлатини биргалликда барпо этишимиз. — Тошкент: "Ўзбекистон", 2016. - 56 б.
3. Мирзиёев Ш.М. Қонун устуворлиги ва инсон манфаатларини таъминлаш - юрт тараққиёти ва халқ фаровонлигининг тарови. -Т.: "Ўзбекистон", 2017. -48 б.
4. Мирзиёев Ш.М. Буюк келажакимизни мард ва олижаноб халқимиз билан қурамиз. -Т.: "Ўзбекистан", 2017. - 488 б.
5. Мирзиёев Ш.М. Танкидий тахлил, катвий тартиб-интизом ва шахсий жавобгарлик — хар бир раҳбар фаолиятининг қундалик қоиласи бўлиши керак. Ўзбекистан Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2016 йил янвурлари ва 2017 йил июль ойларига бағишланган мажлисидани Ўзбекистан
6. Осинов Е. Tarjima nazariyasi. O'quv qo'llanma. —Toshkent: ToshDSNH, 2014.
7. Rasulov R. Umumiy tishunoslik OTM uchun darslik. -Toshkent: 2013.
8. Yoldoshev I., Mubamedova S., Shatirova G., Majidova R. Tishunoslik asoslari. Darslik. —Toshkent: 2013.
9. Usmanova Sh. "Tarjimonlik faoliyatining lingvomatadaniy aspreklari" fanidan ma'ruzalar kitabi. —Toshkent: 2014.
10. G'afurov I., Mo'minov O., Qambarov N., Tarjima nazariyasi. -Toshkent: "Tafakkur Vo'stoni", 2012.
11. A. Xojiev. Tilshunoslik terminlarining izoxhli lug'ati. Toshkent - 2005
12. D. Lutfullayeva, D. Xudoyberanova. Antropo-lingvistik tilshunoslik iynalishlari. Toshkent, 2016
13. Sh. Saфарov. Semantika. Toshkent, 2013
14. M. Umarxujayev. Umumiy tilshunoslik. Andijon, 2010
15. G'afurov I. Tarjimonlik mutaxassisligiga kirish. Ўқув қўлланма. — Тошкент: Меҳридарё, 2008.
16. Сирожиддинов Ш., Олилова Г. Бадиий таржима асослари. —Тошкент: "Mushnoz so'z", 2011.
17. Мусаев К. Таржима назарияси асослари. Дарслик. -Тошкент: Фан, 2005.
18. Очипов Э. Таржимашunoslik terminlarining izoxhli lug'ati. -Тош кент,

2014.

19. Дадабаев Х.А., Холманова З.Е. Туркий тилларнинг кийсий-тарихий грамматикаси. — Тошкент: Университет, 2015.
20. Азизов А.А. Сопоставительная грамматика русского и узбекского языков. Морфология - Ташкент: Фан, 1999
21. Агфериенко Н.Ф. Современные проблемы науки о языке - М.: 205. 412с.
22. Абдуазизов А.А. Записки А.М., Шереметьева А.Г. Общее языкознание. - Ташкент, 2012.
23. Колдухов В. И. Общее языкознание. Учебник для студентов ун-тов и пед-тов. Изд. 5-е. - М.:Либриком , 2012.
24. Усупов О'З. Contrastive Linguistics of English and Uzbek
25. Яриева В.Н. Контрастная лингвистика.-Москва, 1981.

Интернет манбалари

1. <http://www.ziyo-net.uz>
2. <http://www.kutubxona.uz>
3. <http://www.ru.wikipedia.org/wiki/>
4. <http://www.farepark.narod.ru/les/239a.html>
5. <http://www.rhology.ru/linguistics/gak-89.html>
6. <http://www.referatovedcheskiy.academic.ru/686/>
7. http://www.stemina.ru/fdes/757/4_Izbrannye.../Kontastivnaja_lingvistika.pdf
8. <http://www.flologia.su/kontastivnaja/>
9. <http://www.xestnik.vsu.ru/pdf/lingvo/2010/01/2010-01-04.pdf>
10. <http://www.gumer.info/bibliotek/Vuks/Linguist/shvevz/r2.pdf>

То`хтаева О.Д. f.f.n., ingliz tili va adabiyoti kafedrası dotsenti
Qayumova M.S. f.f.n., ingliz tili va adabiyoti kafedrası dotsenti
Jumayeva F.R. f.f.n., rus tili va adabiyoti kafedrası dotsenti
Ro`ziyeva Z.M. PhD, rus tili va adabiyoti kafedrası katta o`qituvchisi